

MAGYAR
NEMZETI
LEVÉLTÁR

Tárgy: NKA pályázat szakmai beszámolója

Hiv. szám: 204111/04240

Iktatószám: MNL/PALY/2798-7/2020

Melléklet

XVIII. századi számadáskönyv és XVI. századi Mohács előtti oklevél restaurálására az MNL GyMSM Soproni Levéltára gyűjteményéből c. pályázat szakmai beszámolója

Az MNL Gy-M-S Megye Soproni Levéltára 1994-től folytatott szisztematikus állományvédelmi tevékenysége részeként az NKA Közgyűjteményi Kollégiuma 204111/04240 pályázati azonosító számú támogatása értelmében a Kollégium 024/204/19 számú döntésének köszönhetően 344.400 Ft összegű vissza nem térítendő támogatást nyert a Sopron Város Kamarási Hivatal iratai (IV.1009.c.) iratanyagában található 1771. évi számadáskönyvének, és Sopron szabad kir. város Mohács előtti okleveleinek gyűjteményéből (DI.2700) származó 1524.-es oklevél restaurálására.

A kötet kötése egészpergamen kéziratos kötet. Víz- és penészfertőzést szenvedett, az előtábla a borítással együtt elveszett, a háttábla és a leázott pergamen is penészes volt. A gerinc a tábla külsejére ragasztott külön papírlemezzel volt kiképezve, ennek is csak maradványai voltak láthatóak a háttáblán. A háttábla lábánál mállott, hiányos volt, a két zöld kötőszalag itt megőrződött. Az eredeti címke a könyvtestbe csúsztatva maradt meg. A könyvtest esetében az íveken kiterjedt víz- és penészfolt, az érintett területeken a tinták elhalványultak. Az enyvezőanyag szinte teljesen kiázott, felbomlott. A könyvtestet három zsinegbordára fűzték, a

Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltára

Cím: 9400 Sopron, Fő tér 1.

Telefon: 99/312-198

E-mail: info.sopron@mnl.gov.hu

fűzőszál sok helyen elszakadt. A 78. és 79. oldalak között becsúsztatott hajtogatott táblázat melléklet, ami fejnél nagyon gyűrött, szakadozott, szennyezett. A 243. oldalon töredezett sellakk pecsét, fehér penésszel borított. A 252. oldalon és a táblázat mellékleten piros tulajdonosi bélyegző. Előzékei két szoló lapból állnak, a lapokból képezték a betáblázócsíkokat is. Elöl csak a rölap maradt meg, a tükör a táblával együtt elveszett. Kapitálisnak nem volt nyoma.

Az oklevél papír hordozóra készült vasgallusz tintával, felzetes viaszpecséttel. A hajtások mentén szakadt, korábbi javításokkal. A papír gyűrött, sárgult, szennyezett, de jó megtartású. A felzet alatt is nagyon hiányos volt a viasz, az oklevél hátán mindössze pár töredék maradt belőle, azok is gyengén tapadtak a papír rostjaihoz. Hátoldalon piros tulajdonosi bélyegző töltőtollal írt sorszámmal.

Az elvégzett munkák jelentőségét az is aláhúzza, hogy a számadáskönyv és az oklevél nemcsak a város gazdálkodásának, de olyan tudományoknak is fontos, gazdag forrásai, mint a művészettörténet. Az NKA támogatásának köszönhetően Sopron gazdag levéltári forrásbázisából a reneszánsz és a barokk korra vonatkozó egyedi dokumentumokat sikerült megmenteni. Ezúton szeretnénk az NKA Közgyűjteményi Kollégiumának köszönetet mondani, hogy támogatásával a számadáskönyv restaurálását lehetővé tette.

Sopron, 2020.09.18

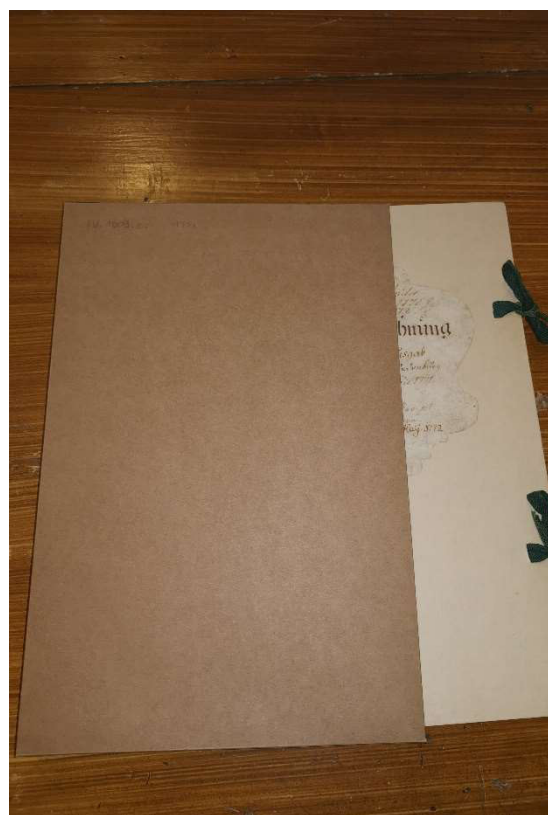
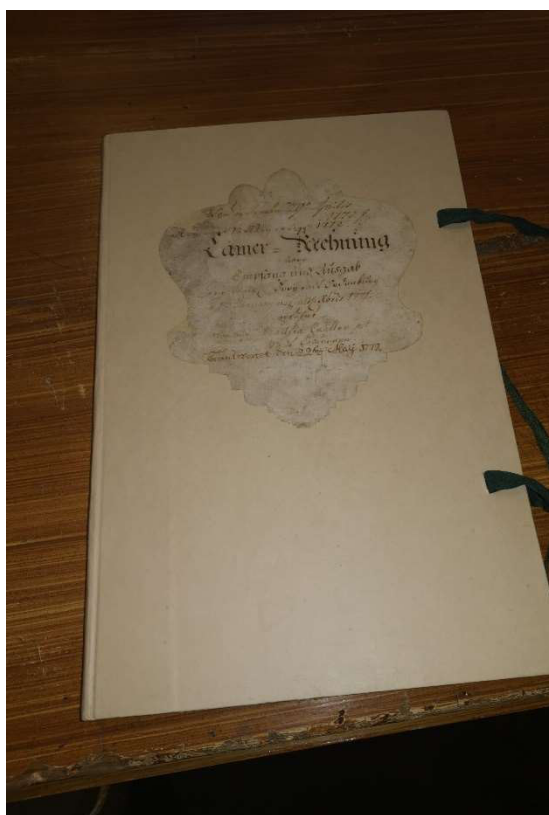

Dominkovits Péter

Dominkovits Péter
levéltár-igazgató

Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltára

Cím: 9400 Sopron, Fő tér 1.
Telefon: 99/312-198
E-mail: info.sopron@mnl.gov.hu

Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltára

Cím: 9400 Sopron, Fő tér 1.
Telefon: 99/312-198
E-mail: info.sopron@mnl.gov.hu

ARS ALBA RESTAURÁTOR BT, Szentendre, Alkotmány u. 14.,

tel/fax: 26-315-456, www.arsalba.hu

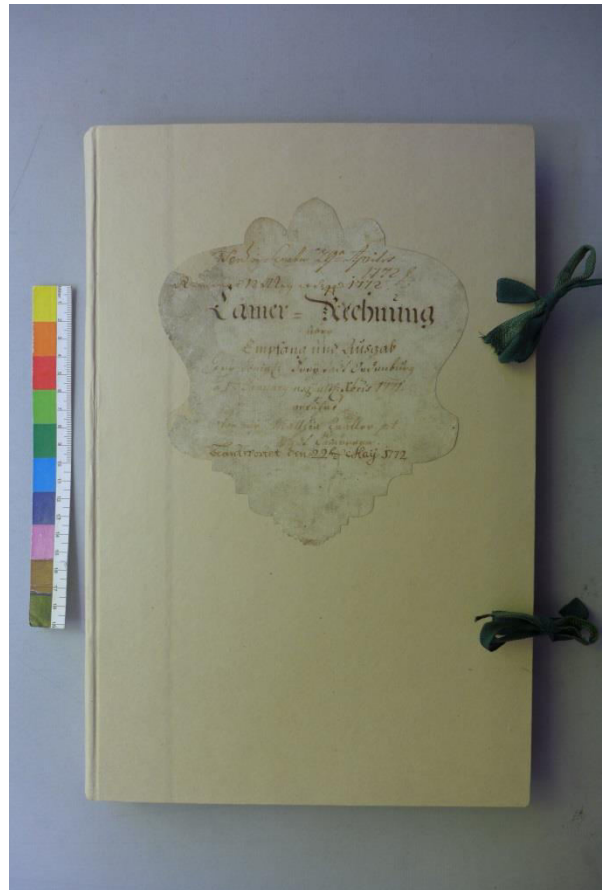
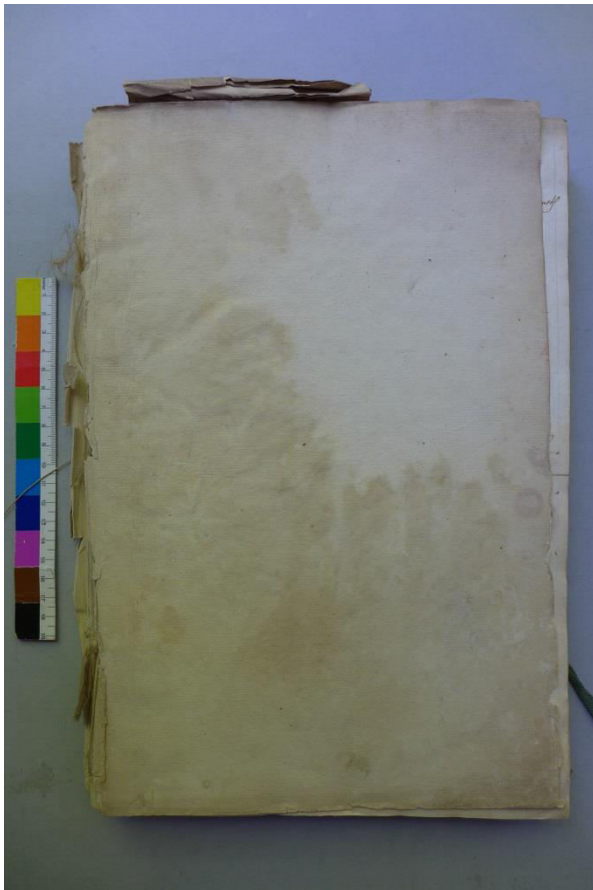
Szakmai beszámoló és restaurálási dokumentáció

*A Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltára
(Sopron, Fő tér 1.) felkérésére a következő munkát végeztük.*

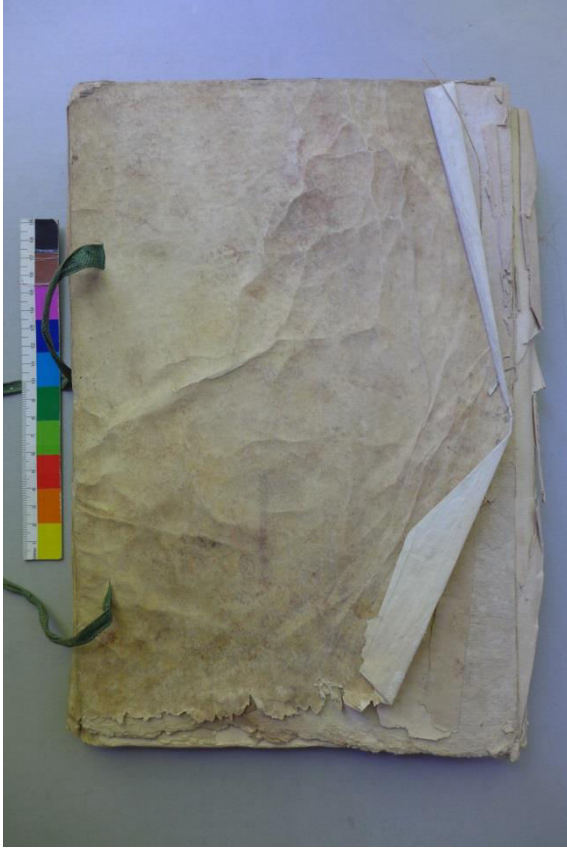
I. tétel

Sopron Város Kamarási Hivatal iratai (IV.1009.c.) 1771.

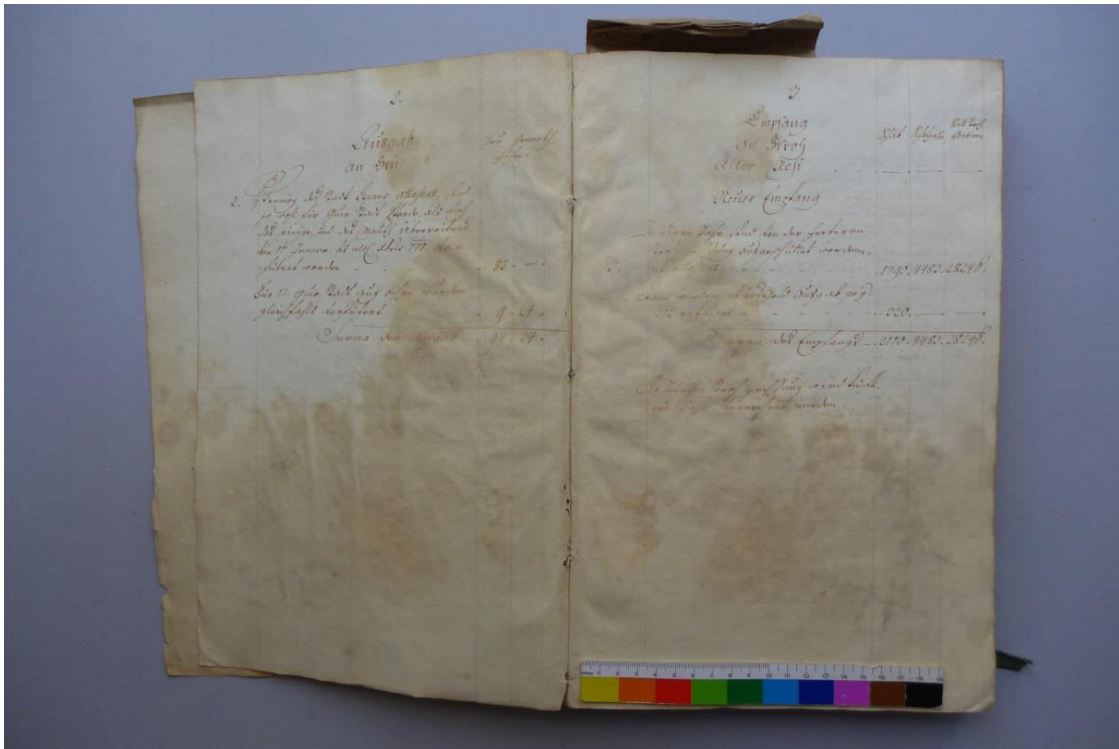
258 számozott oldal; mérete: 230 x 345 x 34 mm

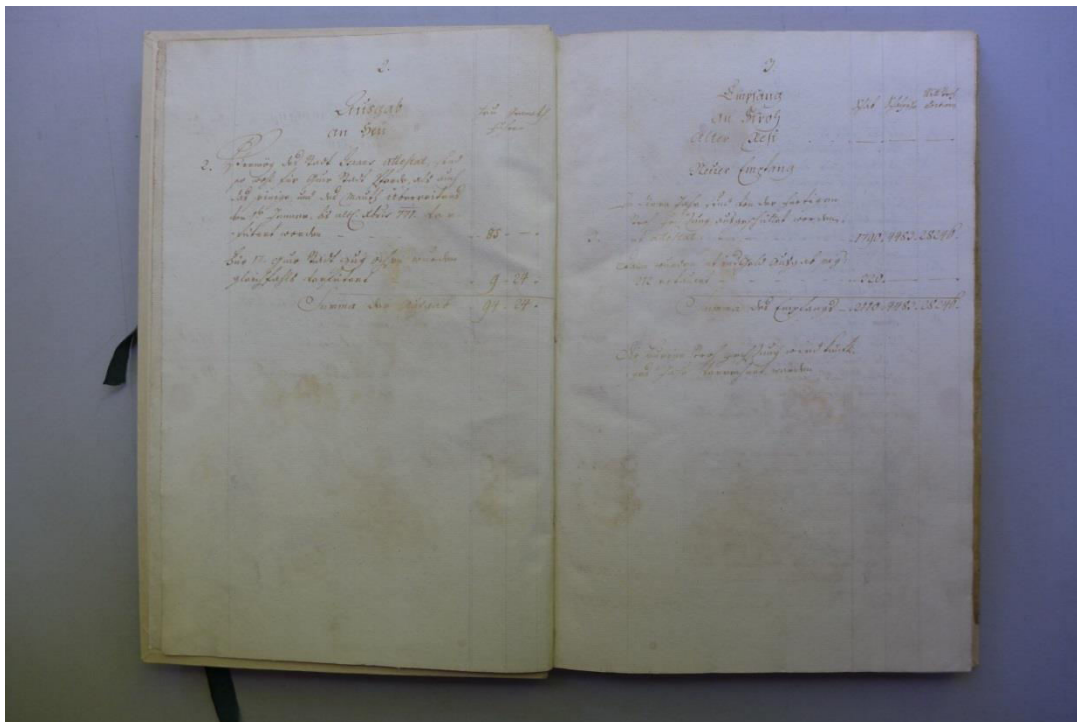

Az előtábláját vesztett kötet restaurálás előtt és után

A penész fertőzött háttábla pergamen borítása restaurálás előtt és után

Vízfoltos oldalak a restaurálás előtt és után

Restaurálás előtti állapotleírás:

Kötés: Egészpergamen kéziratos kötet. **Víz- és penészfertőzést** szenvedett, az **előtábla** a borítással együtt elveszett, a háttábla és a leázott pergamen is penészes. A gerinc a tábla külsejére ragasztott külön papírlémezzel van kiképezve, ennek is csak maradványai láthatóak a háttáblán. A háttábla lábánál mállott, hiányos, a két zöld **kötőszalag** itt megőrződött. Az eredeti **címke** a könyvtestbe csúsztatva maradt meg.

Könyvtest: Az íveken kiterjedt **víz- és penészfolt**, az érintett területeken a tinták elhalványultak. Az enyvezőanyag szinte teljesen kiázott, felbomlott. A könyvtestet három **zsinegbordára** fűzték, a fűzőszál sok helyen elszakadt. A 78. és 79. oldalak között becsúsztatott hajtogatott **táblázat melléklet**, ami fejnél nagyon gyűrött, szakadozott, szennyezett. A 243. oldalon töredezett **sellakk pecsét**, fehér penésszel borított. A 252. oldalon és a táblázat mellékleten piros tulajdonosi bélyegző. **Előzékei** két szóló lapból állnak, a lapokból képezték a betáblázócsíkokat is. Elöl csak a röplap maradt meg, a tükör a táblával együtt elveszett. **Kapitálisnak** nincs nyoma.

Elvégzett beavatkozások:

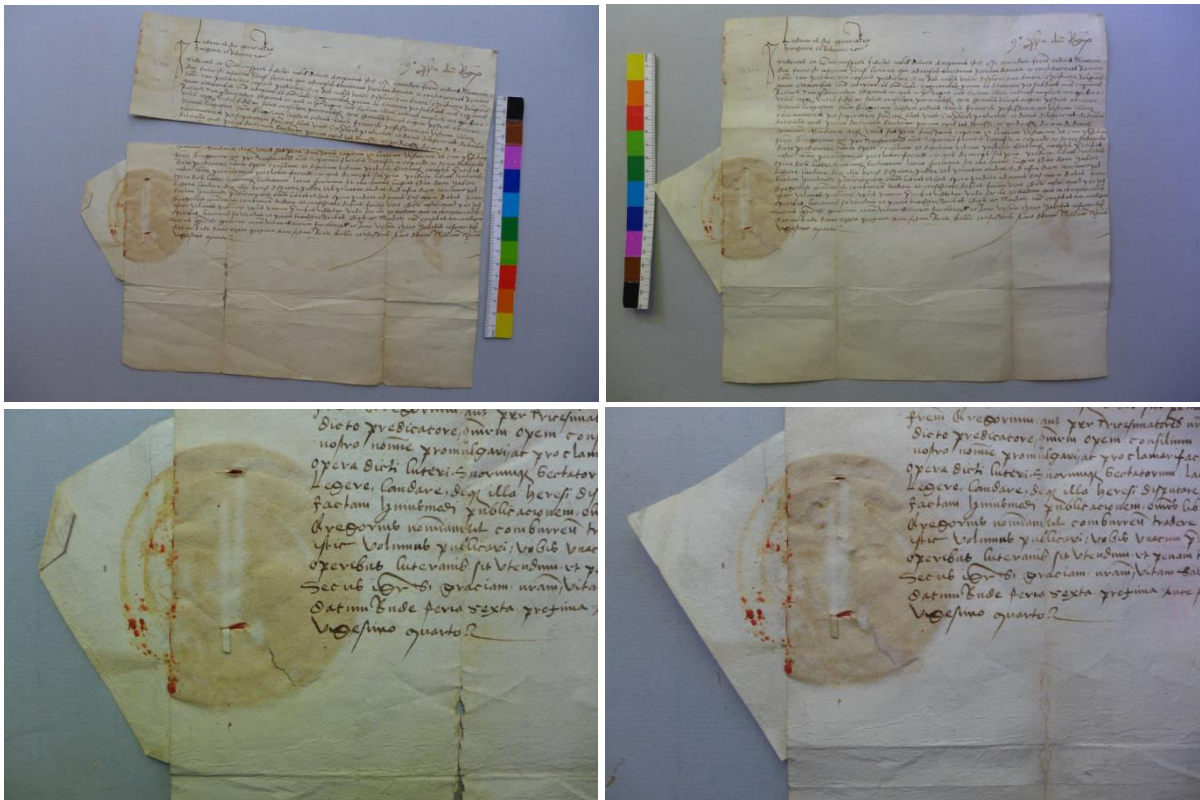
- Száraz tisztítás, portalanítás, a kötet szétszedése a fűzés mód dokumentálásával.
- A papír savasságát öt helyen mértük extraktumban (Merck féle finomskálás indikátorpapírral), eredményként mindig 6 fölötti pH értéket kaptunk, tehát vegyszeres savtalanításra nem volt szükség.
- A papír többszöri mosása kéz meleg vízben, fertőtlenítés izopropilalkoholos átkenyéssel. A piros bélyegzőtinták a fertőtlenítés nyomán enyhén levéztek.

- A sellakk pecsétet a papíron hagytuk mosás közben, majd alapos száradás után polivinil-butirál etanolos 4%-os oldatával konzerváltuk.
- Szárítás, utántenyezés hidroxipropil-cellulózzal (Klucel G, víz-etanol 1:1 arányú keverékében).
- Hiányok kiegészítése japánpapírral (Paper Nao) és metilcellulózzal (Thylose MH300).
- A táblázat melléklet külön konzerválása, visszahajtogatása az eredeti szerint. Lábnál visszahajtottuk, hogy beférjen a könyvtestbe.
- Elöl új előléktükör készítése japánpapírból.
- Az eredeti háttábla cseréje, két új tábla készült múzeum kartonból (Oppboga, 1200 g/m², ISO9706). Új gerinclemez japánpapír laminátumból, az eredetit követve a tábla külső oldalára ragasztva.
- A kötet fűzése, gerinckasírozás készítése vékony lenvászonból, betáblázás.
- Az előtábla, a kötésgerinc és a háttáblán a hiányok borítása két rétegben japánpapírral (Awagami Kitakata SH-16), ragasztó metilcellulóz.
- A pergamen tisztítása etanol és víz 1:1 keverékével. Metilcellulózzal történő fölragasztása a háttáblára.
- Az eredeti kötőszalagok mosása, az elveszettek pótlása új zöld danúbia szalaggal.
- Tároló doboz készítése kraft kartonból.
- Melléklet: eredeti zsinighbordák, fűzőszál töredéke.

II.tétel

Sopron szabad kir. város Mohács előtti okleveleinek gyűjteménye (DI.2700) 1524.

mérete: 290 x 275 mm

Az oklevél restaurálás előtt és után

Restaurálás előtti állapotleírás:

Az oklevél **papír** hordozóra készült vasgallusz tintával, felzetes **viaszpecséttel**. A hajtások mentén szakadt, korábbi javításokkal. A papír gyűrött, sárgult, szennyezett, de jó megtartású. A felzet alatt is nagyon hiányos a viasz, az oklevél hátán mindössze pár töredék maradt belőle, azok is gyengén tapadnak a papír rostjaihoz. Hátoldalon piros tulajdonosi bélyegző töltőtollal írt sorszámmal.

Elvégzett beavatkozások:

- A papír savtartalmának mérése (Merck féle indikátorpapír) semleges eredményt adott. A hátoldalon levő piros tulajdonosi bélyegző vízre érzékeny, ezért a festék egy részét lecsiszoltuk, hogy áztatás közben ne vérezzen le.
- Száraz tisztítás radírokkal, a viasztöredékek rögzítése polivinil-acetát (Planatol) és metilcellulóz (Thylose MH300) 1:1 arányú keverékével.
- Mosás a felzet és a viasz maradványok elmozdítása nélkül.
- Hiányok pótlása japánpapírral (Paper Nao) és metilcellulózzal. Hajtások, gyűrődések utánenyvezése hidroxipropil-cellulózzal (Klucel G, víz-etanol 1:1 arányú keverékében).
- Savmentes pallium készítése.

Szentendre, 2020. július 1.

Fehrentheil Henriette

A Magyar Restaurátorok Egyesületének tagja

ARS ALBA Bt.
2000 SZENTENDRE
ALKOTMÁNY U. 14.
T: 26/315-456